

MIKÄ MAAILMASSA ON OIKOUMENE?

Ari ja Mia Valkeakari

SHECHEM MEDIA

Copyright © Ari and Mia Valkeakari 2023
All Rights Reserved Worldwide

Kansi
Heidi Tohmola

Suomenkieliset raamatunpaikat
Kirkkoraamattu 33/38
Hepreankieliset raamatunpaikat
Biblia Hebraica
Kreikankieliset raamatunpaikat
Septuaginta
Latinankieliset raamatunpaikat
Latin Vulgata
<https://raamattu.uskonkirjat.net>

Käytössä ollut
interlineaari-Raamattu:
Hebrew/Greek Interlinear Bible
Copyright HagiosTech, Inc.
All Rights Reserved

Sisällys

JOHDANTO.....	3
1. OIKOUMENE UUDESSA TESTAMENTISSA.....	4
2. OIKOUMENE VANHASSA TESTAMENTISSA.....	9
3. HALTUUN ANNETTU MAA.....	17
MITÄ HERRA HALUAA TÄLLÄ SANOA?.....	25
Lähteet.....	26
Liitteet.....	27

JOHDANTO

Tämä teksti kertoo ihmeellisestä matkasta Jumalan sanan äärellä. Tässä koosteessa siitä on kerrottu siinä järjestyksessä kuin Herra on sitä avannut.

Heinäkuussa 2023 Mia alkoi lukekella Ilmestyskirjaa hepreaksi. Raamatussamme hepreankielisen tekstin rinnalla oli New Kings James -raamatunkäännös. Kävi ilmi, että New Kings James ja hepreankielinen käännös poikkesivat monessa kohdin merkittävästi toisistaan. Sen johdosta Mia alkoi ihmetellä kreikankielistä alkutekstiä interlineaari-Raamatun kanssa.

Kreikankielistä tekstiä ihmetellessä Herra ohjasi sitten sellaisen asian ääreen, että kreikka käyttää joissakin kohdissa maailmasta sanaa OIKOUMENE. Sillä näytti olevan joku erityinen merkitys ja se vaikutti liittyvän johonkin rajattuun maa-alueeseen.

Aloimme rukoilla asiaa, ja siitä alkoi ihmeellinen matka. Tervetuloa mukaan.

Siunauksen vuorella

8.11.2023

Ari ja Mia Valkeakari

1. OIKOUMENE UUDESSA TESTAMENTISSA

Kreikankielinen Ilmestyskirja käyttää OIKOUMENE-sanaa kolmessa kohdassa. (Tavallisin kreikaksi maailmasta/maasta käytetty sana näyttää olevan GE.) Ensimmäinen Ilmestyskirjan kohta, jossa OIKOUMENE-sana tulee vastaan, on kirjeessä Filadelfiaan.

Ilm. 3:10

Koska sinä olet ottanut minun kärsivällisyyteni sanasta vaarin, niin minä myös otan sinusta vaarin ja pelastan sinut koetuksen hetkestä, joka on tuleva yli koko maanpiirin (OIKOUMENE) koettelemaan niitä, jotka maan (GE) päällä asuvat.

Seuraava OIKOUMENE-sana löytyy Ilmestyskirjan luvusta 12. Sitä käytetään luvussa siinä yhteydessä, jossa kerrotaan taivaassa käytävästä sodasta, jonka saatana häviää.

Ilm. 12:9

Ja suuri lohikäärme, se vanha käärme, jota perkeleeksi ja saatanaksi kutsutaan, koko maanpiirin (OIKOUMENE) villitsijä, heitettiin maan (GE) päälle, ja hänen enkelinsä heitettiin hänen kanssansa.

Ilmestyskirjan kolmas OIKOUMENE-sana löytyy kuudennen vihan maljan yhteydestä, jossa

kerrotaan, kuinka lohikäärmeen, pedon ja väärän profeetan suista lähtee kolme sammakonmuotoista henkeä.

Ilm. 16:14

Sillä ne ovat riivaajain henkiä, jotka tekevät ihmeitä; ne lähtevät koko maanpiirin (OIKOUMENE) kuningasten luo kokoamaan heidät sotaan Jumalan, Kaikkivaltiaan, suurena päivänä

Näiden Ilmestyskirjan OIKOUMENE -kohtien perusteella näyttäisi siltä, että saatanalla on joku erityinen kiinnostus ja suunnitelma tätä OIKOUMENEA kohtaan. Saatanan kerrotaan olevan juuri koko OIKOUMENEN villitsijä (=eksyttäjä), ja jouduttuaan heitetyksi maan päälle se kokoaa koko OIKOUMENEN kuninkaat sotaan. Ilmestyskirjan luku 16 jatkaa puhumalla näiden kuningaiden kokoamisesta Harmagedoniin (=Har Megiddo), joka on Jisreelin laaksossa Israelissa. Jeesus puolestaan lupaa Filadelfian seurakunnalle (siis yhdelle seitsemästä), että Hän pelastaa heidät (pelastaa sanaa on käytetty tässä merkityksessä pelastaa vaaran tai onnettomuuden keskeltä [rhuomai]) koko OIKOUMENEN yli tulevasta koetuksen hetkestä, joka on testi (koetus) koko maailman asukkaille.

Voiko olla, että nämä riivaajahenget yrittävät saada koko OIKOUMENEN sotaan Israelia vastaan, ja onko tämä OIKOUMENEN kuningasten sotaretki Israelia vastaan se testi, joka testaa sitten koko maailman? Ja onko tämä mahdollisesti se testi, josta Jeesus lupaa osan uskovista pelastaa?

Mielenkiintoista on, että Isä Meidän -rukouksessa käytetään kiusauksesta samaa sanaa kuin tässä Ilmestyskirjan ”koetuksen (peirasmos) hetkessä”. Jeesus kehottaa seuraajiaan rukoilemaan: ”äläkä saata meitä kiusaukseen (peirasmos)” (Luuk. 11:4). Erona on, että Isä Meidän -rukouksessa ”peirasmos” on epämääräisessä muodossa ja Ilmestyskirjassa se on määrättyssä muodossa tarkoittaen jotakin tiettyä koetusta. Isä Meidän -rukous jatkuu ”vaan päästä meidät pahasta”. ”Paha” on siinä yksikön maskuliinimuodossa, jonka katsotaan tarkoittavan paholaista.

Ilmestyskirjan jälkeen Herra johti katsomaan, missä muualla Uudessa Testamentissa OIKOUMENE-sanaa käytetään. Hän kehotti aloittamaan Luukkaan evankeliumista ja Apostolien teoista, koska niiden kirjoittaja puhui äidinkielenään kreikkaa.

Luukkaan evankeliumista löytyi 3 OIKOUMENE-sanaa ja Apostolien teoista pienten mutkien jälkeen 5. Se on yhteensä yli puolet kaikista Uuden Testamentin OIKOUMENE -sanoista, joita on yhteensä 15. Katsotaan tässä jae kerrallaan, mitä uutta niistä selvisi OIKOUMENEEN liittyen.

LUUKKAAN EVANKELIUMI

Luuk. 2:1

Ja tapahtui niinä päivinä, että keisari Augustukselta kävi käsky, että kaikki maailma (OIKOUMENE) oli verolle pantava.

Tämän Raamatunkohdan perusteella näyttää siltä, että OIKOUMENE on alue, joka tuohon aikaan oli Rooman imperiumia hallitsevan Keisari Augustuksen vallan alla. Teksti jatkuu: *Tämä verollepano oli ensimmäinen ja tapahtui Kyreniuksen ollessa Syyrian maaherrana.*” (Luuk. 2:2)

Raamatun ulkopuolisista lähteistä selviää, että Raamatussa kerrottu veroluetteloihin kirjautuminen ei koskenut koko Rooman imperiumia, vaan vain osaa siitä. Ilmeisesti siksi Luukkaan evankeliumissakin mainitaan vain yksi silloisen Rooman imperiumin maakunnista (Syyria).

Raamatusta selviää, että tähän verollepanoon määrättyyn OIKOUMENEEN kuuluivat ainakin Nasaret ja Beethleem.

Luuk. 4:5

Ja perkele vei hänet korkealle vuorelle ja näytti hänelle yhdessä tuokiossa kaikki maailman (OIKOUMENE) valtakunnat

Tämä Luukkaan evankeliumin kohta liittyy kertomukseen siitä, miten saatana kiusasi kasteella käynyttä ja Pyhän Hengen vastaanottanutta Jeesusta erämaassa ennen Jeesuksen astumista kutsuunsa. Teksti jatkuu: *ja sanoi hänelle: "Sinulle minä annan kaiken tämän valtapiirin ja sen loiston, sillä minun haltuuni se on annettu, ja minä annan sen, kenelle tahdon. Jos sinä siis kumarrut minun eteeni, niin tämä kaikki on oleva sinun."* (Luuk. 4:6-7)

Tämän perusteella vaikuttaa siltä, että OIKOUMENEN alue liittyy erityisellä tavalla Jeesuksen kutsuun. Jeesuksen kutsulla on kaksi puolta. Toinen puoli siitä liittyy pakanoihin ja toinen Israelin kuningaskunnan jälleenrakentamiseen. Se käy ilmi esimerkiksi Jesajan kirjan luvusta 49.

”Liian vähäistä on sinulle, joka olet minun palvelijani, kohottaa ennalleen Jaakobin sukukunnat ja tuoda takaisin Israelin säilyneet: minä panen sinut pakanain valkeudeksi, että minulta tulisi pelastus maan ääriin asti.” (Jes. 49:6)

Vaikka sitä tässä vähäiseksi kutsutaankin, Jeesuksen kutsun toinen puoli on ”kohottaa ennalleen Jaakobin sukukunnat ja tuoda takaisin Israelin säilyneet”.

Israelin kuningaskunnalle Jumala on luvannut tietyn alueen maailmassa. Onko mahdollista, että OIKOUMENELLA on jotakin tekemistä tämän Israelille luvattun alueen kanssa? Siksikö saatana kiusasi Jeesusta kertomalla, että tämä(kin) alue oli annettu hänen valtaansa, ja että Jeesus voisi saada sen itselleen vain saatanaa kumartamalla?

Luuk. 21:26

”Ja ihmiset menehtyvät peljätessään ja odottaessaan sitä, mikä maanpiiriä (OIKOUMENE) kohtaa; sillä taivaitten voimat järkkyvät.”

Tässä Jeesus puhuu seuraajilleen lopunajoista ja siihen liittyvistä merkeistä. Teksti jatkuu: *”Ja silloin he näkevät Ihmisen Pojan tulevan pilvessä suurella voimalla ja kirkkaudella. Mutta kun nämä alkavat tapahtua, niin rohkaiskaa itsenne ja nostakaa päänne, sillä teidän vapautuksenne on lähellä.”* (Luuk. 21:27-28)

Näyttäisi siis siltä, että juuri ennen Jeesuksen paluuta Öljymäelle (Apt. 1:9-11) OIKOUMENEEN liittyy jotakin, mikä saa ihmiset odottamaan ja pelkäämään, mitä sille on tapahtumassa. Vaikuttaa siltä kuin OIKOUMENE liittyisi jotenkin erityisellä tavalla Jeesuksen paluun aikaan.

APOSTOLIEN TEOT

Apt. 11:28

Ja eräs heistä, nimeltä Agabus, nousi ja antoi Hengen vaikutuksesta tiedoksi, että oli tuleva suuri nälkä kaikkeen maailmaan (OIKOUMENE); ja se tulikin Klaudiuksen aikana.

Tämä teksti on Antiokiassa puhuttu profetia. Keisari Klaudius (Claudius) hallitsi Rooman imperiumia vuosina 41-54. Tässä OIKOUMENELLA näytetään tarkoittavan Rooman imperiumia, Klaudiuksen hallinnassa ollutta aluetta.

Kolme Apostolien tekojen kohtaa kannattaa katsoa yhdellä kertaa:

Apt.17:6 (Hässäkkä Tessalonikissa)

Mutta kun he eivät heitä löytäneet, raastoivat he Jaasonin ja muutamia veljiä kaupungin hallitusmiesten eteen ja huusivat: ”Nuo koko maailman (OIKOUMENE) villitsijät ovat tännekin tulleet,

Apt. 19:27 (mellakka Efesossa)

”Ja nyt uhkaa se vaara, että ei ainoastaan tämä meidän elinkeinomme joudu halveksituksi, vaan myöskin, että suuren Artemis jumalattaren temppeliä ei pidetä minäkään ja että hän menettää mahtavuutensa, hän, jota koko Aasia ja koko maanpiiri (OIKOUMENE) palvelee.”

Apt. 24:5 (juutalaiset syyttävät Paavalia Feliksin edessä)

”Me olemme havainneet, että tämä mies on ruttotauti ja metelinnostaja kaikkien koko maailman (OIKOUMENE) juutalaisten keskuudessa ja nasaretilaisten lahkon päämies,”

Näille kaikille Apostolien tekojen kohdille on yhteistä ensinnäkin se, että suomalainen käännös on lisännyt niihin sanan ”koko”, jota ei ole alkutekstissä. Alkuteksti siis yksinkertaisesti puhuu OIKOUMENEN villitsijöistä, siitä että OIKOUMENE palvelee Artemista ja että Paavali on OIKOUMENEN juutalaisten keskuudessa ruttotauti ja metelinnostaja.

OIKOUMENESTA nämä kohdat kertovat ensiksikin sen, että näiden Apostolien teoissa kerrottujen tapahtumien katsotaan tapahtuneen sen alueella. Toiseksi näyttää siltä, että vihollista ärsytti suunnattomasti se, että Jeesuksesta kerrottiin OIKOUMENEN alueella. Se nostatti siellä Paavalia vastaan sekä juutalaisia että pakanoita.

Apt.17:31

”Sillä hän on säätänyt päivän, jona hän on tuomitseva maanpiirin (OIKOUMENE) vanhurskaudessa sen miehen kautta, jonka hän siihen on määrännyt; ja hän on antanut kaikille siitä vakuuden, herättämällä hänet kuolleista.”

Tässä Paavali puhuu Ateenassa Areiopagilla OIKOUMENEN asukkaille. Hän ei näytä puhuvan tässä koko maailman tuomitsemisesta, joka sekin Raamatun mukaan on tulossa, vaan siitä, että Jumala tuomitsee myös tämän OIKOUMENEN omien standardiensä mukaan ja tuomarina on se mies, jonka Jumala on siihen määrännyt.

LOPPUJA OIKOUMENEJA ETSIMÄSSÄ

Interlineaari-Raamattu oli näyttänyt, että OIKOUMENE-sanaa käytetään Uudessa Testamentissa 15 kertaa. Loppujen paikkojen löytämiseksi Mia alkoi googlata. Se ei auttanut löytämään kaikkia puuttuvia paikkoja, mutta löytyi muuta.

Biblehub -sivustolla (1) oli taustaa OIKOUMENE sanalle. Strongin raamattusanastossa (koodi 3625) OIKOUMENE käännetään ”asuttu osa maata” (the inhabited earth). Sanaston mukaan sitä käytetään maasta, joka on asuttu, asutuksen tilassa, ja sen katsotaan tarkoittavan Rooman valtakuntaa. OIKOUMENEN oletetaan ensin tarkoittaneen kreikkalaisten asuma-aluetta, ja kun siitä tuli osa Rooman valtakuntaa, sillä alettiin tarkoittaa koko Rooman aluetta.

Googlaus toi lisäksi esille pari nettisivua, joilla myös ihmeteltiin OIKOUMENE -sanan merkitystä.

Bible Geopolitics -sivustolla (2) oli kiinnitetty huomiota siihen, että OIKOUMENE-sanaa käytetään Raamatussa aina määrätyn artikkelin (ho = the) kanssa. THE OIKOUMENE tarkoittaa siis jotakin aivan tiettyä aluetta.

Sivustolla esitetty toinen havainto oli, että kaikissa Ilmestyskirjan kohdissa, Apt. 11:28 sekä myöhemmin esille tulevassa Matt. 24:14 kohdissa OIKOUMENEN lisänä on määritys ”holee”= koko. Em. nettisivu ehdottaa tulkinnaksi, että KOKO OIKOUMENE tarkoittaisi koko Rooman valtakunnan aluetta, ja pelkkä OIKOUMENE tarkoittaisi Syyrian provinssia.

Lisäksi selvisi, että OIKOUMENE-sanan alku ”oik” tulee kreikankielen verbistä ”oikeo”, joka tarkoittaa mm. asuttaa, johtaa tai hallita (3).

Bible Geopolitics -sivustolla oli kiinnitetty huomiota myös siihen, että verollepanon yhteydessä mainittu Syyrian provinssi käsitti alueen, joka nykyään on jaettu Syyrian, Libanonin, Israelin ja Jordanian kesken. Vanha Syyrian provinssi oli siis lähes identtinen sen alueen kanssa, jonka Jumala on Raamatussa luvannut Abrahamin jälkeläisille. (4) (Huom. Artikkelin alussa on ilmeisesti virhe, sillä siinä lainatussa jakeessa Matt. 24:3 ei ainakaan meidän käyttämämme interlineaari-Raamatun mukaan käytetä OIKOUMENE-sanaa.)

Theopolis Institute -nettisivu (5) puolestaan ehdottaa OIKOUMENE -sanalle käännöstä ”empire” = ”imperiumi”. Uuden Testamentin aikana OIKOUMENEN katsotaan tarkoittaneen Rooman imperiumia, ja tulossa on Hepr. 2:5 mukaan Jeesuksen OIKOUMENE, Jeesuksen imperiumi (6).

Suomalaisen Uskonkirjat-raamattuhaun avulla löytyivät sitten loput kadoksissa olleet Uuden Testamentin OIKOUMENET. Osaan niistä on tuossa edellä on jo viitattukin.

MATTEUKSEN EVANKELIUMI

Matt. 24:14

Ja tämä valtakunnan evankeliumi pitää saarnattaman kaikessa maailmassa (OIKOUMENE), todistukseksi kaikille kansoille; ja sitten tulee loppu.

Tämä Jeesuksen sana seuraajilleen vahvistaa jo Apostolien tekojen (Apt.17:6 , Apt. 19:27, Apt. 24:5) mukaan syntyneitä ajatusta siitä, että vihollisella on syytä erityisesti hermostua siitä, että kuningaskunnan evankeliumia aletaan julistaa OIKOUMENEN alueella.

ROOMALAIKIRJE

Room. 10:18

Mutta minä kysyn: eivätkö he ole kuulleet? Kyllä ovat: "Heidän äänensä on kulkenut kaikkiin maihin, ja heidän sanansa maan piirin (OIKOUMENE) ääriin".

Tämä on yksi niistä paikoista, joita myöhemmin löytyy monia Vanhan Testamentin puolelta, jossa OIKOUMENE ja GE ovat mainittuina rinnakkain. (Tässä suomennos "kaikkiin maihin" ei vastaa kreikankielistä ilmaisua. Siinä puhutaan koko maailmasta ja siitä käytetään sanaa GE.)

HEPREALAIKIRJE

Hepr. 1:6

Ja siitä, kun hän jälleen tuo esikoisensa maailmaan (OIKOUMENE), hän sanoo: "Ja kumartakoot häntä kaikki Jumalan enkelit".

Jo edellä näimme, että Beethoven, jonne Jeesus syntyi, kuului tähän OIKOUMENEN alueeseen. Kun Jeesus palaa, Hän palaa Jerusalemiin, Öljymäelle (Sak. 14:4, Apt. 1:11). Tämän Heprealaiskirjeen kohdan perusteella voimme todeta, että myös Jerusalem ja Öljymäki ovat osa tätä OIKOUMENEA.

Hepr. 2:5

Sillä enkelien alle hän ei alistanut tulevaa maailmaa (OIKOUMENE), josta me puhumme.

Tämän Heprealaiskirjeen paikan perusteella näyttää siltä, että OIKOUMENELLA ei ole tekemistä vain Jeesuksen paluun ja lopun aikojen kanssa, vaan sen merkitys ulottuu vieläkin pidemmälle.

2. OIKOUMENE VANHASSA TESTAMENTISSA

Tämän jälkeen Herra johti etsimään OIKOUMENE -sanaa Vanhan Testamentin puolelta. Etsintä alkoi Septuagintasta, joka on noin 200 vuotta ennen Jeesuksen aikaa hepreasta kreikaksi käännetty Vanha Testamentti (Tanach).

OIKOUMENE SEPTUAGINTASSA

Uskonkirjat-hakukoneella Septuagintasta löytyikin sitten yhteensä 42 jaetta, joissa oli käytetty tätä OIKOUMENE -sanaa (ks. OIKOUMENE Septuagintassa LIITE 1). Se oli jo itsessään hyvin mielenkiintoista.

Edellä esitetty ajatus siitä, että OIKOUMENE tarkoittaisi Rooman imperiumia kariutuu nimittäin siihen. Septuagintan kääntäjät ovat käyttäneet OIKOUMENE -sanaa luontevasti mm. Jesajan kirjassa ja Daavidin psalmeissa, ja lienee selvää, että ne eivät puhu Rooman imperiumista.

Septuagintan jälkeen Herra johti katsomaan, onko OIKOUMENELLA sitten joku vastine hepreankielisessä Tanachissa, Vanhassa Testamentissa, ja suureksi yllätykseksi sellainen löytyi.

OIKOUMENEN HEPREANKIELINEN VASTINE TEBEL

Hepreankielisestä Raamatusta OIKOUMENE-sanalle löytynyt vastine oli TEBEL, תֵּבֵל. Uskonkirjat-raamattuhauulla Biblia Hebraica -tekstistä (hepreankielinen Vanha Testamentti) löytyi sitten 36 jaetta, joissa oli käytetty tätä TEBEL -sanaa. Niistä 25 oli käännetty Septuagintaan sanalla OIKOUMENE.

TEBELISTÄ olikin sitten saatavana netissä runsaasti tietoa.

Raamatun sanakirja (7) kertoo, että

TEBEL on feminiinimuotoinen substantiivi, jonka merkitys on ”maailma”. Se on käännetty kreikaksi kahdella sanalla, **οικουμένη** OIKOUMENE ja **ἀσεβέω** ASEVIS (jumalaton, epäpyhä, syntinen) (8). Se on johdettu verbistä YABAL.

Strongin (Strong's #08398) määritelmän mukaan ”TEBEL tarkoittaa maata (kostean ja siksi asumiskelpoisena), laajennettuna koko maapalloa, merkityksenä myös sen asukkaat, erityisesti se tarkoittaa tiettyä maata kuten Babylonia, Palestiina.”

King James -raamatunkäännös kääntää sen sanoilla ”asuttava osa”, ”maailma”.

TEBELIN JUURIVERBI YABAL

Kävi ilmi, että TEBEL oli johdettu verbistä YABAL. Heprean kielessä on tavallista, että substantiivit on johdettu jostakin verbistä, ja näiden juuriverbien merkitykset voivat olla hyvin avartavia. (Ks. Juuriverbi YABAL Raamatussa LIITE 2)

Theological Word book of Old Testament -sanasto (9) kertoo YABAL-verbistä (TWOT 835) näin:

YABAL-verbien perusmerkitys on ”aikaansaada jonkun siirtyminen paikasta toiseen”. Verbin juurella on kahdenlaisia merkitysvaihteita riippuen siitä, onko siirrettävä kohde eloton vai elollinen. Jos siirrettävä on eloton, verbin merkitys on ”tuoda, viedä”, jos elollinen, ”johdattaa”.

Verbistä YABAL on heprean kielessä johdettu useita substantiiveja.

1. YEBUL

(Maasta saatava) tuotto, kasvu.

YEBUL tarkoittaa ensisijaisesti suoraan maasta nousevaa satoa (vrt. ”peri”=hedelmä, jota saadaan myös puista). YEBUL liittyy läheisesti Jumalan siunaukseen ja kiroukseen. Mooseksen liitossa maa on siunattu ja kirottu riippuen siitä, miten Israel noudattaa liiton ehtoja. Äärimmäinen maan siunaus on tulossa tuhatvuotisen kuningaskunnan aikana. Tuomio ilmenee usein sadon tuhona, joka tapahtuu joko Jumala tai toisen kansan toimesta. Kuvainnollisesti jopa henkilökohtainen sato voi tuhoutua tuomion aikana.

2. YOBEL (jovel)

Trumpetti, oinaan sarvi, riemuvuosi.

On mahdollista, että YOBEL sanalla on kaksi eri juurta. Sarvitorvi,

jolla kutsutaan kansa koolle juontunee foinikialaisesta ”ybl” =”oinas”-sanasta, koska todennäköisesti torvi on tehty oinaan sarvesta. Siitä käytetään nimeä ”sofar”, joka tarkoittaa yleisnimenä myös muita torvia.

Jotkut ajattelevat, että YOBEL Joos. 6 luvussa tarkoittaa samaa torvea kuin se, jolla puhalletaan riemuvuosi alkavaksi. Riemuvuonna maata ei viljellä ja se kaikkienensa palaa alkuperäiselle omistajalleen. Riemuvuonna eletään edellisen vuoden sadolla, joka viitanee verbiin YABAL

3. BUL

Puusta saatava tuote, ruoka.

BUL esiintyy Raamatussa vain kahdesti. Toisella kertaa puheena on puusta tehty epäjumala ja toisella kertaa viitataan muuhun puusta muokattavaan tuotteeseen.

4. TEBEL

Maailma.

Tätä substantiivina käytetään kolmessa merkityksessä (kirj. huom: Psalmeissa käytetään alkuperäisestä tekstistä poiketen suomalaisen Raamatun jaenumerointia):

Ensiksi sitä käytetään tarkoittamaan maaplaneettaa mukaanlukien ilmakehä ja taivaat (ks. esim. Ps. 89:12, 2. Sam. 22:16). TEBEL on usein rinnakkainen tai vastakkainen sanan EREZ=maa kanssa (esim. 1. Sam. 2:8, Jes. 26:9, Jes. 34:1), jolloin sitä käytetään laajimmassa merkityksessään ”maailma”.

Toiseksi, TEBEL tarkoittaa joskus tiettyä maata tai asuttua maailmaa. Tämä merkitys on lähempänä sanan juurimerkitystä. Se viittaa maailmaan jossa sato kasvaa. Tämä näkyy mm. Baabelin kuninkaan (ei Saatana) tuomiossa maailman väkivaltaisesta ravistamisesta (Jes. 13:11, Jes. 14:17).

Kun salamat valaisevat maailman, se myös epäilemättä viittaa rajattuun alueeseen (Ps. 77:19, Ps. 97:4).

Kolmanneksi TEBEL saattaa myös viitata kaikkiin maapallolla asuviin ihmisiin. Tätä edustaa TEBELIN rinnakkaisuus sanojen ”le'umim” (Ps. 9:9) and ”'ammim” (Ps. 96:13, Ps. 98:9) =”kansat” kanssa.

Näiden rinnastusten kontekstina on Jumalan tuomio koko maailman asukkaille, joka sekä toteuttaa Jumalan vanhurskautta, että toteutetaan vanhurskaudessa (Jes. 26:9, Jes. 34:1). Useissa raamatunkohdissa TEBELISTÄ on selvästi koettavissa merkitys, että se puhuu koko maailmasta mukaanlukien sen asukkaat. (Esim. Job 34:13, Job 37:12, Ps. 50:12, Ps. 97:4, Nah. 1:5).

Brown-Driver-Briggs -sanakirja (10) lisää edellisiin vielä muutaman YABAL-verbistä johdetun substantiivin.

5. YABAL

Virta, vesikouru (Jes. 30:25)

6. YABAL

Lemekin ja Aadan poika (1. Moos. 4:20)

7. YUBAL

Lemekin ja Aadan toinen poika (1. Moos. 4:21)

8. YUBAL

virta (Jer. 17:8)

9. UBAL

virta, joki (Dan. 8:3)

10. YIBLAM (Jibleam)

Manassen heimon alueella ollut kaupunki 13 km Samarian kaupungista pohjoisen suuntaan. (Joos. 17:11)

TEBELISTÄ Brown-Driver-Briggs -sanakirja sanoo näin:

Maailma. Runollinen synonyymi sanalle EREZ. (Ehkä alkuperämaan tuottavuudessa, mutta vaikutelma ei ole selvästi säilynyt.)

Juuriverbi YABALIN kautta heräsi TEBELIIN liittyen lähinnä lisää ihmettelyä. YABALIN kautta ei löytynyt minkäänlaista logiikkaa tai selitystä sille, miksi TEBEL -sanon katsotaan merkitsevän maailmaa. Kuvaava oli Theological Word book of Old Testament -sanaston toteamus ”TEBEL tarkoittaa joskus tiettyä maata tai asuttua maailmaa. Tämä merkitys on lähempänä sanan juurimerkitystä.” Merkitys ”maailma” tuntuu olevan siitä kaukana.

Myös hepreankielisessä Wikipediassa ihmetellään sitä, miksi TEBEL-sanon merkitys on niin kaukana juuriverbistä YABAL. Se esittää ratkaisuksi ajatuksen, että TEBEL olisikin YABALIN sijasta johdettu akkadin kielen sanasta ”tabalu”, joka tarkoittaa maanosaa. (11)

Strongin määritelmässä TEBELISTÄ on selkeä asiavirhe. Määritelmän lopussa sanotaan, että ”erityisesti se tarkoittaa tiettyä maata kuten Babylonia, Palestiina.” TEBEL ei Raamatussa koskaan tarkoita Palestiina-nimistä maata, eikä sellaisesta muutenkaan puhuta Raamatussa mitään.

Brown-Driver-Briggs -sanakirjan ajatus siitä, että TEBEL olisi ”runollinen synonyymi sanalle EREZ (=maa, maailma)”, herättää myös kysymyksiä. Entä jos se ei ole? Entä jos sillä on oma merkityksensä, jota ilman Raamatun viestistä jotakin katoaa?

Suomalaiset raamatunkääntäjät ovat selvästi myös ihmetelleet TEBELIÄ. Vanhassa raamatunkäännöksessä (33/38) siitä käytetään käsitettä MAANPIIRI. Suomalaiselle lukijalle se on suuri palvelus, sillä se erottaa näkyviin sen, että maailman rinnalla on olemassa joku toinen entiteetti, josta tätä ilmaisua käytetään.

Myös Uuden Testamentin puolella monet OIKOUMENE-sanat on tässä 33/38 raamatunkäännöksessä käännetty samalla MAANPIIRI sanalla, mikä sekin auttaa paljon suomalaista lukijaa. (Huom. Vastaavuus ei ole aivan täydellinen. MAANPIIRI-sanaa käytetään 33/38 raamatunkäännöksessä myös muissa yhteyksissä ja vastaavasti joissain OIKOUMENE-kohdissa on valittu käyttää muita käännöksiä.)

Oma kysymyksensä on, mitä tämä suomen kielen MAANPIIRI sitten tarkoittaa. Wikipedia määrittelee MAANPIIRIN näin (12): ”Maanpiiri tarkoittaa nykyään lähinnä maapallon pintaa, tai sellaista maa-aluetta, jonka pystyy yhdestä kohdasta näkemään. Maanpiirin runollisempaan käsitteeseen kuuluu yleensä jonkin alueen rajaaminen; piirin ulkopuoliset alueet jätetään huomiotta.

Esimerkiksi jos sanotaan, että ensilumi peitti maanpiirin, tarkoitetaan, että lumi peitti kaiken näkyvän tai kaiken lähistöltä, vaikka valtaosa maapallon pinnasta ei saisikaan lumipeitettä.”

Sen paremmin Theological Word book of Old Testament -sanasto kuin Brown-Driver-Briggs -sanakirjakaan eivät ehdota, että Vanhan Testamentin TEBEL tarkoittaisi Rooman imperiumia. Kuitenkin Vanhan Testamentin 36. TEBEL-sanasta 25 on käännetty Septuagintaan sanalla OIKOUMENE. Mitä Septuagintan kääntäjät ovat mahtaneet sillä tarkoittaa?

TEBEL RAAMATUSSA

TEBEL-sana löytyi heprealaisesta Raamatusta siis 36 kertaa, ja nämä jakeet ovat tässä myös heprealaisen tekstin kera. Hepreankielisessä tekstissä TEBEL-sanat on lihavoitu. Ne jakeet, jotka Septuagintaan on käännetty sanalla OIKOUMENE, on lisäksi merkitty. Suomalainen 33/38 raamatunkäännös on uskollisesti suomentanut ne kaikki sanalla MAANPIIRI.

1. Sam. 2:8

מְקִימִים מֵעֶפְרָת יָדָל מֵאֲשָׁפֶת יָרִים אֲבִיוֹן לְהוֹשִׁיב עַם־נְדִיבִים
וְכִסָּא כְבוֹד יִנְחַלֵּם כִּי לִיהוָה מִצְקִי אֶרֶץ וַיִּשֶׁת עֲלֵיהֶם **תִּבְל**:
Hän tomusta nostaa halvan, hän loasta korottaa köyhän, pannaksensa heidät ruhtinasten rinnalle ja antaaksensa heidän periä kunniasijat. Sillä maan tukipylväät ovat Herran, hän on asettanut niiden päälle maanpiirin.

2. Sam. 22:16 (OIKOUMENE)

וַיֵּרְאוּ אֶפְקֵי אִם יִגְלוּ מִסְדּוֹת **תִּבְל** בְּגַעַרַת יְהוָה מִנְשַׁמַּת רוּחַ
אָפוּ:
Silloin meren syvyydet tulivat näkyviin, maanpiirin perustukset paljastuivat Herran nuhtelusta, hänen vihansa hengen puuskauksesta.

1. Aik. 16:30

חִילוּ מִלְפָּנָיו כֹּל־הָאָרֶץ אֶף־תִּכּוֹן **תִּבְל** בַּל־תִּמּוֹט:
Vaviskaa hänen kasvojensa edessä, kaikki maa. Maan piiri pysyy lujana, se ei horju.

Job 18:18

יִהְדָּפְהוּ מְאֹר אֶל־חֹשֶׁךְ וּמִ**תִּבְל** יִנְדָּהוּ:
Hänet sysätään valosta pimeyteen ja karkoitetaan maan piiristä.

Job 34:13

מִי־פָקֵד עַל־יּוֹ אֶרֶצָה וּמִי שֵׁם תִּבְל כִּלְהָ:

Kuka on pannut hänet vallitsemaan maata, ja kuka on perustanut koko maanpiirin?

Job 37:12

וְהוּא מְסַבּוֹת וּמִתְהַפֵּף בַּתְּחֹבֹלוֹת לְפָעֻלָּם כֹּל אֲשֶׁר יֵצְאוּ וְעַל־פְּנֵי תִבְל אֶרֶצָה:

Ne vyöryvät sinne tänne hänen ohjauksestaan, tehdäkseen maanpiirin päällä kaiken, mitä hän niille määrää.

Ps. 9:9 (OIKOUMENE)

וְהוּא יִשְׁפֹּט־תִבְל בְּצַדִּיק יְדִין לְאֲמִים בְּמִישְׁרִים:

Hän tuomitsee maanpiirin vanhurskaasti, vallitsee kansoja oikeuden mukaan.

Ps. 18:16 (OIKOUMENE)

יִרְאוּ וְאֶפִּיקֵי מַיִם וַיִּגְלוּ מוֹסְדוֹת תִּבְל מִגְעֵרְתֶּךָ יְהוָה מִנְשַׁמַּת רוּחַ אֶפְרָי:

Silloin vetten syvyydet tulivat näkyviin, ja maanpiirin perustukset paljastuivat sinun nuhtelustasi, Herra, sinun vihasi hengen puuskauksesta.

Ps. 19:5 (OIKOUMENE)

בְּכֹל־הָאָרֶץ וְיֵצֵא קוֹם וּבִקְצֵה תִבְל מְלִיָּהֶם לְשִׁמְשׁ שָׁמַיִם אֵהֶל בְּהֵם:

Niiden mittanuora ulottuu yli kaiken maan ja niiden sanat maanpiirin ääriin. Auringolle hän on tehnyt niihin majan.

Ps. 24:1 (OIKOUMENE)

לְדָד מִזְמוֹר לַיהוָה הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהָ תִבְל וַיִּשְׁבֵי בָהּ:

Daavidin virsi. Herran on maa ja kaikki, mitä siinä on, maanpiiri ja ne, jotka siinä asuvat.

Ps. 33:8 (OIKOUMENE)

וַיִּרְאוּ מִיְהוָה כֹּל־הָאָרֶץ מִמֶּנּוּ יִגְוֹרוּ כֹּל־יִשְׁבֵי תִבְל:

Peljätköön Herraa kaikki maa, hänen edessänsä vaviskoot kaikki maanpiirin asukkaat.

Ps. 50:12 (OIKOUMENE)

אִם־אָרַעֵב לֹא־אָמַר לְךָ כִּי־לִי תִבֶּל וּמִלֵּאָה:

Jos minä isoaisin, en minä sitä sinulle sanoisi; sillä minun on maanpiiri ja kaikki, mitä siinä on.

Ps. 77:19 (OIKOUMENE)

קוֹל רַעֲמֶיךָ | בְּגִלְגַּל הָאֵירוּ בְּרִקִּים תִּבֶּל רָגְזָה וַתִּרְעַשׂ
הָאָרֶץ:

Sinun pauhinasi ääni vyöryi, salamat valaisivat maan piirin, maa vapisi ja järkkyy.

Ps. 89:12 (OIKOUMENE)

לָךְ שָׁמַיִם אֶרְפֶּה לָךְ אֶרֶץ תִּבֶּל וּמִלֵּאָה אֶתָּה יִסְדָּתָם:

Sinun ovat taivaat, sinun on myös maa; maanpiirin täysinensä sinä olet perustanut.

Ps. 90:2 (OIKOUMENE)

בְּטָרֵם | הֵרִים יְלִדוֹ וַתַּחֲוִלֵּל אֶרֶץ וַתִּבֶּל וּמַעוֹלָם עֲדַעוֹלָם
אֶתָּה אֵל:

Ennenkuin vuoret syntyivät ja sinä loit maan ja maanpiirin, iankaikkisesta iankaikkiseen olet sinä, Jumala.

Ps. 93:1 (OIKOUMENE)

יְהוָה מֶלֶךְ גֵּאוֹת לִבְשׁ לִבְשׁ יְהוָה עַז הַתְּאֲזָר אֶרֶץ־תִּכּוֹן תִּבֶּל
בְּל־תִּמּוֹט:

Herra on kuningas. Hän on pukeutut itsensä korkeudella. Herra on pukeutunut, vyöttäytynyt voimaan. Niin pysyy maanpiiri lujana, se ei horju.

Ps. 96:10 (OIKOUMENE)

אָמְרוּ בְּגוֹיִם | יְהוָה מֶלֶךְ אֶרֶץ־תִּכּוֹן תִּבֶּל בְּל־תִּמּוֹט יָדִין
עַמִּים בְּמִישָׁרִים:

Sanokaa pakanain seassa: "Herra on kuningas". Niin pysyy maanpiiri lujana, se ei horju. Hän tuomitsee kansat oikeuden mukaan.

Ps. 96:13 (OIKOUMENE)

לִפְנֵי יְהוָה | כִּי בָא כִּי בָא לְשֹׁפֵט הָאָרֶץ יִשְׁפֹּט־תִּבֶּל בְּצֶדֶק
עַמִּים בְּאִמּוֹנָתוֹ:

Herran edessä, sillä hän tulee, sillä hän tulee tuomitsemaan maata: hän tuomitsee maanpiirin vanhurskaudessa ja kansat uskollisuudessansa.

Ps. 97:4 (OIKOUMENE)

הָאֵירוּ בְּרָקִיו **תַּבֵּל** רָאֵתָה וּתְחַל הָאָרֶץ:

Hänen salamansa valaisevat maanpiirin; maa näkee sen ja vapisee.

Ps. 98:7 (OIKOUMENE)

יִרְעֵם הַיָּם וּמִלְאֵו **תַּבֵּל** וַיִּשְׁבֵּי בָהּ:

Pauhatkoon meri ja kaikki, mitä siinä on, maanpiiri ja ne, jotka siinä asuvat.

Ps. 98:9 (OIKOUMENE)

לִפְנֵי־יְהוָה כִּי בָא לְשֹׁפֵט הָאָרֶץ יִשְׁפֹּט־**תַּבֵּל** בְּצִדָּק וְעִמִּים
בְּמִישְׁרִים:

Herran edessä; sillä hän tulee tuomitsemaan maata. Hän tuomitsee maanpiirin vanhurskaasti ja kansat oikeuden mukaan.

Sananl. 8:26

עַד־לֹא עָשָׂה אָרֶץ וְחוּצוֹת וְלֹאֵשׁ עֲפָרוֹת **תַּבֵּל**:

kun hän ei vielä ollut tehnyt maata, ei mantua, ei maanpiirin tomujen alkuakaan.

Sananl. 8:31 (OIKOUMENE)

מִשְׁחַקֶּת בַּתַּבֵּל אֲרָצוֹ וְשַׁעֲשְׁעֵי אֶת־בְּנֵי אָדָם: פ

leikitsin hänen maanpiirinsä päällä, ja ihastukseni olivat ihmislapsen.

Jes. 13:11 (OIKOUMENE)

וּפְקַדְתִּי עַל־**תַּבֵּל** רָעָה וְעַל־רְשָׁעִים עֹנָם וְהִשְׁבַּתִּי גְאוֹן
זֵדִים וּגְאוֹת עֲרִיצִים אֲשַׁפִּיל:

Minä kosten maanpiirille sen pahuuden ja jumalattomille heidän pahat tekonsa; minä lopetan julkeitten kopeuden ja painan maahan väkivaltaisten ylpeyden.

Jes. 14:17 (OIKOUMENE)

שֵׁם **תַּבֵּל** כַּמְדָּבָר וְעָרְיוּ הָרֶס אֲסִירָיו לֹא־פָתַח בֵּיתָהּ:

joka teki maanpiirin erämaaksi ja hävitti sen kaupungit, joka ei päästänyt vankejansa kotiin?'

Jes. 14:21

הַכִּינּוּ לְבָנָיו מִטֶּבֶחַ בְּעוֹן אֲבוֹתָם בְּלִיקְמוֹ וַיְרָשׁוּ אֶרֶץ וּמְלָאוּ
פְּנֵי־תֵבֵל עָרִים:

Laittakaa hänen lapsillensa verilöyly heidän isiensä pahain tekojen tähden, etteivät he nousisi ottamaan omaksensa maata ja täyttäisi maanpiiriä kaupungeilla.

Jes. 18:3

כָּל־יֹשְׁבֵי תֵבֵל וְשֹׁכְנֵי אֶרֶץ כְּנָשָׂאִים הָרִים תִּרְאוּ וְכִתְקַע
שׁוֹפָר תִּשְׁמְעוּ: ס

Te kaikki maanpiirin asukkaat, te maata asuvaliset, katsokaa, milloin viiri nostetaan vuorille, ja kuunnelkaa, kun pasunaan puhalletaan.

Jes. 24:4 (OIKOUMENE)

אֲבֵלָה נִבְלָה הָאֶרֶץ אֲמֵלָלָה נִבְלָה תֵבֵל אֲמֵלְלוּ מְרוֹם עַם־
הָאֶרֶץ:

Maa murehtii ja lakastuu, maanpiiri näänny ja lakastuu; kansan yllhäiset maassa näännyvät.

Jes. 26:9

נַפְשִׁי אֹוִיתִיד בְּלִילָה אֶרְוִחִי בְּקִרְבִי אֲשַׁחֲרֶדָּה כִּי כִּפְאָשָׁר
מִשְׁפָּטֶיךָ לְאֶרֶץ צָדִק לְמַדּוֹ יִשְׁבִּי תֵבֵל:

Minun sieluni ikävöitsee sinua yöllä, minun henkeni sisimmässäni etsii sinua varhain; sillä kun sinun tuomiosi kohtaavat maata, oppivat maanpiirin asukkaat vanhurskautta.

Jes. 26:18

הָרִינוּ חֲלָנוּ כְּמוֹ יִלְדָנוּ רוּחַ יְשׁוּעָתָ בְּלִנְעָשָׂה אֶרֶץ וּבְלִיפְלוֹ
יִשְׁבִּי תֵבֵל:

Me olimme raskaina, vääntelehdimme, mutta oli niinkuin olisimme synnyttäneet tuulta: emme saaneet aikaan pelastusta maalle, maanpiirin asukkaat eivät ilmoille päässeet.

Jes. 27:6 (OIKOUMENE)

הַבָּאִים יִשְׂרָשׁ יַעֲקֹב יִצְיָ וּפְרַח יִשְׂרָאֵל וּמְלָאוּ פְּנֵי־תֵבֵל
תְּנוּבָה: ס

Tulevina aikoina juurtuu Jaakob, Israel kukkii ja kukoistaa ja täyttää maanpiirin hedelmällensä.

Jes. 34:1 (OIKOUMENE)

קָרְבוּ גוֹיִם לְשִׁמְעַ וּלְאֲמִיִּים הַקְּשִׁיבוּ תִשְׁמַע הָאָרֶץ וּמְלֶאכֶה
תֵּבֵל וְכָל־צִאֲצָאִיהָ:

*Astukaa esiin, te kansat, ja kuulkaa; te kansakunnat, tarkatkaa.
Kuulkoon maa ja kaikki, mitä siinä on, maanpiiri ja kaikki, mikä
siitä kasvaa.*

Jer. 10:12 (OIKOUMENE)

עֲשֵׂה אֶרֶץ בְּכַחוֹ מִכִּין **תֵּבֵל** בְּחִכְמָתוֹ וּבַתְּבוּנָתוֹ נְטָה שְׁמַיִם:
*Hän on tehnyt maan voimallansa, vahvistanut maanpiirin
viisaudellansa ja levittänyt taivaat taidollansa.*

Jer. 51:15 (OIKOUMENE)

עֲשֵׂה אֶרֶץ בְּכַחוֹ מִכִּין **תֵּבֵל** בְּחִכְמָתוֹ וּבַתְּבוּנָתוֹ נְטָה שְׁמַיִם:
*Hän on tehnyt maan voimallansa, vahvistanut maanpiirin
viisaudellansa ja levittänyt taivaat taidollansa.*

Valit. 4:12 (OIKOUMENE)

לֹא הָאֲמִינּוּ מַלְכֵי־אֶרֶץ וְכָל [ו/וְכָל] יֹשְׁבֵי **תֵּבֵל** כִּי יָבֵא
צָר וְאוֹיֵב בְּשַׁעְרֵי יְרוּשָׁלַם: ס

*Eivät olisi uskoneet maan kuninkaat, ei maanpiirin asukkaista
kenkään, että vihollinen ja vainomies hyökkää sisään Jerusalemin
porteista.*

Nah. 1:5

הָרִים רָעְשׁוּ מִמְּנוֹ וְהַגְּבְּעוֹת הִתְמַגְּגוּ וַתִּשָּׂא הָאָרֶץ מִפְּנֵי
וּתֵבֵל וְכָל־יֹשְׁבֵי בָהּ:

*Vuoret järkkivät hänen edessänsä ja kukkulat sulavat. Hänen
kasvojensa voimasta kohoaa maa, maanpiiri ja kaikki sen
asuvaiset.*

Näistä raamatunjakeista selviää, että Vanhan Testamentin **TEBEL** näyttää usein liittyvän kohtiin, joissa korotetaan Jumalan suvereeniutta luomassaan maailmankaikkeudessa.

Psalmi 33 on siitä hyvä esimerkki. ”Herran sanalla ovat taivaat tehdyt, ja kaikki niiden joukot hänen suunsa hengellä. Hän kokoaa meren vedet niinkuin roukkioksi, panee syvyydet säiliöihin. Peljätköön Herraa kaikki maa, hänen edessänsä vaviskoot kaikki maanpiirin (**TEBELIN**) asukkaat. Sillä hän sanoi, ja tapahtui niin, hän käski, ja se oli tehty.” (PS. 33:6-9)

TEBEL näyttää myös usein liittyvän yhteyksiin, joissa puhutaan jonkun alueen tai kaupungin tuhosta. Baabelin tuhoon liittyvät jakeet Jes. 13:11, Jes. 14:17,21 ja Jer. 51:15. Naahumin kirjan TEBEL (Nah. 1:5) liittyy puolestaan Niiniven tuhoon, Valitusvirsiä TEBEL (Valit. 4:12) liittyy Jerusalemin tuhoon ja Jes. 34:1 jakeen TEBEL Edomin tuhoon.

Vanha Testamentti puhuu ylösnousemuksesta kolmessa kohdassa. Niistä kahden yhteydessä käytetään myös TEBEL-sanaa. Ensimmäinen on Hannan kiitosvirressä (TEBEL jakeessa

1.Sam. 2:8) ja toinen Jesajan kirjan luvussa 26 (Kaksi TEBELIÄ, jakeissa Jes. 26:9,18).

Koko Raamattua katsottaessa TEBEL/OIKOUMENE näyttää usein liittyvän myös sellaisiin yhteyksiin, joissa puhutaan tämän maailmanajan lopusta, tai sen jälkeisestä ajasta. Sellaisia jakeita ovat Vanhan Testamentin puolella esim. Jes. 24:4 ja Jes. 27:6 sekä Uuden Testamentin puolella Matt. 24:14, Luuk. 21:26, Apt. 17:31, Hepr. 1:6, Hepr. 2:5, Ilm. 3:10, Ilm. 12:9 ja Ilm. 16:14.

Jotkut Vanhan Testamentin TEBEL-kohdat näyttävät viittaavan johonkin rajattuun alueeseen maapallolla. Nämä Tanachin, heprealaisen Raamatun, lainaukset vahvistavat kuitenkin sitä jo Septuagintan äärellä syntynyttä käsitystä, että TEBELIN/OIKOUMENEN merkitys ei voi olla Rooman imperiumi, eikä edes kreikkalaisten asuttama alue ennen sitä.

Kummallinen havainto on, että Raamattu ei kertaakaan käytä TEBEL-sanana yhteydessä määrättyä artikkelia. Esimerkiksi TEBELIN rinnalla usein esiintyvässä EREZ-sanassa (maa, maailma) määrättyä artikkelia käytetään ihan normaalisti. Tästä syntyy sellainen vaikutelma, että TEBEL-sanaa käytetään ikäänkuin se olisi erisnimi eikä yleisnimi.

3. HALTUUN ANNETTU MAA

Jotakin on ollut kätkössä, jonka Herra on nyt tuomassa valoon. Monille asia on varmasti selvinnyt jo kauan ennen meitä, mutta meitä se on tullut vastaan tässä vaiheessa.

Kaiken tämän ihmettelyn keskellä olemme kokeneet Herran sanovan, että OIKOUMENE ja TEBEL Raamatussa tarkoittavat yksinkertaisesti jonkun hallinnassa (laillisesti, Jumalan antamana) olevaa aluetta.

Se näyttäisi olevan myös OIKOUMENE-sanaan läheisesti liittyvä ajatus, koska jo aikaisemmin selvisi, että sanan alkuosa tulee verbistä OIKEO, jonka yksi merkitys on juuri hallita.

Sitten Herra johti Oxford Classical Dictionaryn julkaiseman tutkielman ääreen, joka valottaa seikkaperäisesti OIKOUMENE-sanan varhaista historiaa kreikan kielessä (13).

”Oikoumene/Orbis Terrarum” -tutkielma antaa hyvän käsityksen siitä, millaisessa käytössä OIKOUMENE-sana on Septuagintan kääntämisen aikaan kreikan kielessä ollut. Kreikaksi käännettiin ensin Mooseksen kirjat (Toora) 200-luvun alkupuolella eKr, ja loput Vanhasta Testamentista 100-luvulla eKr. Kaikki kreikankielisen Septuaginta-käännöksen käyttämät OIKOUMENE-sanat löytyvät tästä jälkimmäisestä, 100-luvulla eKr käännetystä Vanhan Testamentin osasta.

”Oikoumene/Orbis Terrarum” -tutkielman mukaan OIKOUMENE-sana oli alunperin maantieteellinen termi, jolla kreikan kielessä tarkoitettiin asutettua osaa maailmasta. Tutkielman mukaan OIKOUMENE alkoi kuitenkin toisella vuosisadalla eKr. saada poliittisia sävyjä.

Tutkielman mukaan ensimmäiset poliittisessa käytössä olevat OIKOUMENE-sanat löytyvät Ti. Gracchus-nimisen roomalaisen poliitikon teksteistä (n.163 – 133 eKr). Hän kutsuu roomalaisia OIKOUMENEN hallitsijoiksi. Roomalaisen hallitsija Sullan (138–78 eKr) aikana tämän ”OIKOUMENEN hallitsijat”-iskulauseen käyttö yleistyi, ja yhä vahvistui keisari Augustuksesta alkanen keisarinvallan aikana (27 eKr-284 jKr).

Iskulause roomalaisista ”OIKOUMENEN hallitsijoina” on siis ollut kreikan kielessä tunnettu ilmaisu aikana, jolloin OIKOUMENE-sana otettiin käyttöön Vanhan Testamentin Septuaginta-käännöksessä. Mikäli Septuagintan kääntäjät ovat ymmärtäneet TEBELIN tarkoittavan jonkun hallinnassa olevaa aluetta, silloin kreikan kielen OIKOUMENE on ollut sille loistava vastine.

Tämän jälkeen alkoi kuitenkin tapahtua kummia. Roomalaiset nimittäin käänsivät kreikan kielen OIKOUMENE-sanana latinaksi käsitteellä ORBIS TERRARUM (joskus myös ORBIS TERRAE). Tutkielman mukaan käännös löytyy ensimmäisen kerran roomalaisen konsuli P. Rutilius Rufuksen muistelmaista (n. 158–78 eKr).

ORBIS TERRARUM ja ORBIS TERRAE merkitsevät molemmat koko maailmaa. ”Oikoumene/Orbis Terrarum” -tutkielman kirjoittajan mukaan kreikan OIKOUMENE-sanasta tällainen ”maailma/koko maailma” -ajatus puuttuu. Kreikan OIKOUMENE tarkoittaa aina vain osaa maailmasta, ja kreikkalaisen ajatuksen mukaan OIKOUMENEJA esimerkiksi oletettiin olevan enemmän kuin yksi.

Latinan kielen ORBIS TERRARUM/ORBIS TERRAE ei siis ole sanatarkka käännös kreikan kielen sanalle OIKOUMENE. Tutkielma olettaa, että koko maailmasta puhumalla konsuli Rufus halusi alleviivata Rooman imperiumin laajuutta ja suuruutta. Olipa syy konsuli Rufuksen sanavalinnalle mikä tahansa, selvää on, että hänen ilmaisunsa ”maailma” jäi latinan kielessä käyttöön OIKOUMENEA käännettäessä.

Rooman imperiumissa kreikka oli hallitsevana kielenä valtakunnan itäosissa ja latina länsiosissa. Kristinuskon levitessä länteen syntyi tarve kääntää Raamattu myös latinaksi. Latinankielinen raamatunkäännös Biblia Vulgata (=kansankielinen Raamattu) tehtiin sitten 300-400 lukujen taitteessa.

ORBIS TERRARUM/ORBIS TERRAE ilmaisut päättyivät sitten OIKOUMENE-sanana käännettäessä myös tähän latinankieliseen raamatunkäännökseen.

Uskonkirjat-hakukoneen käytössä oleva Vulgatan versio näyttää edelleen ORBIS TERRARUM/ORBIS TERRAE -käännösiä joillekin TEBEL/OIKOUMENE kohdille. Useimmissa kohdissa TEBEL/OIKOUMENE-sanojen käännöksenä on tässä versiossa pelkkä ORBIS, jonka senkin merkitys google-kääntäjän mukaan on ”maailma”. (Ks. ORBIS-sanan esiintyminen Vulgatassa LIITE 3)

Vain yhdessä jakeessa Vulgata käyttää ORBIS-sanaa ilman, että alkukielessä on käytetty sanoja TEBEL tai OIKOUMENE. Mielenkiintoista on, että jakeessa puhutaan tietyn alueen hallitsemisesta.

Ps. 72:8

et dominabitur a mari usque ad mare et a flumine usque ad terminos **orbis terrarum**

Hallitkoon hän merestä mereen ja Eufrat-virrasta maan ääriin saakka.

Esimerkkejä ORBIS TERRARUM/ORBIS TERRAE -jakeista nykypäivän Vulgata-käännöksessä:

Job 37:12

וְהוּא מְסֻבּוֹת | מִתְהַפֵּךְ בְּתַחְבוּלוֹתָו לְפַעֲלָם כֹּל אֲשֶׁר יֵצְאֻם | עַל־פְּנֵי תְהַלֵּ אֲרָצָה:

Ne vyöryvät sinne tänne hänen ohjauksestaan, tehdäkseen maanpiirin päällä kaiken, mitä hän niille määrää.

quae lustrant per circuitum quocumque eas voluntas gubernantis duxerit ad omne quod praeceperit illis super faciem **orbis terrarum**

Ps. 18:16 (Vulgata 17:16) (kreikaksi OIKOUMENE)

וַיֵּרְאוּ | אֶפְיָקֵי מַיִם וַיִּגְלוּ מוֹסְדוֹת תְּהַלֵּ מִגַּעְרַתְךָ יְהוָה מִנְשַׁמַּת רוּחַ אַפְרָי:

Silloin vetten syvyydet tulivat näkyviin, ja maanpiirin perustukset paljastuivat sinun nuhtelustasi, Herra, sinun vihasi hengen puuskauksesta.

et apparuerunt fontes aquarum et revelata sunt fundamenta **orbis terrarum** ab increpatione tua Domine ab inspiratione spiritus irae tuae

Ps. 50:12 (Vulgata 49:12) (kreikaksi OIKOUMENE)

אִם־אֶרְעַב לֹא־אֶמַר לְךָ כִּי־לִי תְהַלֵּ וּמִלֵּאָה:

Jos minä isoaisin, en minä sitä sinulle sanoisi; sillä minun on maanpiiri ja kaikki, mitä siinä on.

si esuriero non dicam tibi meus est enim **orbis terrae** et plenitudo eius

Luuk. 4:5 (kreikaksi OIKOUMENE)

Ja perkele vei hänet korkealle vuorelle ja näytti hänelle yhdessä tuokiossa kaikki maailman valtakunnat

et duxit illum diabolus et ostendit illi omnia regna orbis terrae in momento temporis

Room. 10:18 (kreikaksi OIKOUMENE)

Mutta minä kysyn: eivätkö he ole kuulleet? Kyllä ovat: "Heidän äänensä on kulkenut kaikkiin maihin, ja heidän sanansa maan piirin ääriin".

sed dico numquid non audierunt et quidem in omnem terram exiit sonus eorum et in fines orbis terrae verba eorum

ORBIS TERRARUM/ORBIS TERRAE -käännösten myötä monet jakeet saivat Vulgata-raamatunkäännöksessä merkityksen, joka puhuu koko maailmasta.

”Oikoumene/Orbis Terrarum” -tutkielman esille tuoman historian valossa on ymmärrettävää, kuinka latinan kielessä käytössä ollut ORBIS TERRARUM /ORBIS TERRAE-vastine kreikan OIKOUMENELLE päättyi Uudesta Testamentista tehtyyn latinankieliseen Vulgata-raamatunkäännökseen. Vulgatan Vanhan Testamentin käännöksen pitäisi sen sijaan olla tehty suoraan Hebrean Tanachista. Mielenkiintoinen kysymys on, miksi siinä koko maailmaa tarkoittavat ORBIS TERRARUM /ORBIS TERRAE ilmaisut on valittu TEBEL-sanan käännöksiksi, kun Septuagintan kääntäjät valitsivat tiettyä aluetta tarkoittavan OIKOUMENEN?

Katolisen kirkon käyttämän Vulgata-raamatunkäännöksen merkitys on länsimaissa ollut valtava. Sitä käytettiin pitkään apuna muita raamatunkäännöksiä tehtäessä, ja Vulgata on monissa kielissä ollut pohjana jopa hengellisen käsitteistön syntymiselle. Wikipedian mukaan esimerkiksi englannin kielen käsitteet ”creation” (luominen), ”salvation” (pelastus) ja ”sanctification” (pyhitys) on otettu suoraan latinasta vain kirjoitusasua kevyesti muuttamalla (14). Suomen kieleen näyttäisivät Vulgatasta kulkeutuneen esimerkiksi käsitteet evankeliumi (evangelium) ja testamentti (testamentum).

Onko mahdollista, että tämä Vulgatan omaksuma ”maailma”-käännös OIKOUMENELLE on jotenkin vaikuttanut siihen, että Raamatun sanakirjoissa edelleen esitetään OIKOUMENE/TEBEL -sanojen merkitykseksi konsuli Rufuksen lanseeraama ”maailma”?

Mikäli OIKOUMENE/TEBEL tarkoittaa jonkun hallintaan annettua aluetta, se selittäisi sen, miksi OIKOUMENE ja TEBEL näyttävät Raamatussa tarkoittavan välillä koko maailmaa, välillä taas esimerkiksi Jumalan Israelille lupaamaa maata, Baabelia tai Rooman imperiumia.

Katsotaan vielä esimerkkejä siitä, miltä OIKOUMENE/TEBEL-kohdat näyttäisivät, jos niitä suomentaa tällä alueen hallitsemisen merkityksellä. (Muutoskohdat on merkitty punaisella.)

ROOMAN OIKOUMENE

Yksinkertaiselta vaikuttaa se, että Rooman imperiumin OIKOUMENE on Rooman imperiumin hallinnassa olevaa aluetta. Esimerkiksi:

Luuk. 2:1

Ja tapahtui niinä päivinä, että keisari Augustukselta kävi käsky, että kaikki **Rooman imperiumin hallinnassa oleva alue** oli verolle pantava.

Apt. 11:28

Ja eräs heistä, nimeltä Agabus, nousi ja antoi Hengen vaikutuksesta tiedoksi, että oli tuleva suuri nälkä **kaikelle Rooman imperiumin hallinnassa olevalle alueelle**; ja se tulikin Klaudiuksen aikana.

JUMALAN OIKOUMENE

Näyttää siltä, että Raamatussa myös Jumalan itsensä hallitsemasta alueesta käytetään tätä käsitettä OIKOUMENE/TEBEL. Jumalan OIKOUMENE/TEBEL, on koko maailma, tai ehkä paremminkin maailmankaikkeus. Esimerkiksi:

Ps. 89:12

Sinun ovat taivaat, sinun on myös maa; **Sinun hallinnassasi olevan maailmankaikkeuden** täysinensä sinä olet perustanut.

Sananl. 8:31

leikitsin hänen **hallinnassaan olevan maailman** päällä, ja ihastukseni olivat ihmislapset.

Jer. 51:15

Hän on tehnyt maan voimallansa, vahvistanut **hallinnassaan olevan maailmankaikkeuden** viisaudellansa ja levittänyt taivaat taidollansa.

ISRAELIN OIKOUMENE

Näyttää siltä, että syntyäkseen OIKOUMENE/TEBEL vaatii laillisen perusteen.

Israelin kohdalla tämä peruste on se lupaus, jonka Jumala antoi maasta jo Aabrahamille: ”Sinun jälkeläisillesi minä annan tämän maan” (1. Moos. 12:7). Israelin OIKOUMENE/TEBEL on siis Jumalan Israelille lupaama maa, Israelin hallintaan tarkoitettu alue. Esimerkiksi:

Valit. 4:12

Eivät olisi uskoneet maan kuninkaat, ei **Israelin hallintaan annetun maan** asukkaista kenkään, että vihollinen ja vainomies hyökkää sisään Jerusalemin porteista.

Jes. 27:6

Tulevina aikoina juurtuu Jaakob, Israel kukkii ja kukoistaa ja täyttää **Israelin hallintaan annetun maan** hedelmällensä.

JEESUKSEN OIKOUMENE

Israelille luvattu maa on myös maa-alue, jolle Jeesus vielä jälleenrakentaa Israelin kuningaskunnan

(Apt. 1:6). Monet lupaukset maasta, joihin tämä kuningas Jeesuksen OIKOUMENE/TEBEL perustuu, ovat siksi yhteneviä tai päällekkäisiä.

Mielenkiintoista on, että Jumalan Aabrahamille antama lupaus ”Sinun jälkeläisillesi minä annan tämän maan” (1. Moos. 12:7), ja itse asiassa muutkin Jumalan ensimmäisessä Mooseksen kirjassa antamat lupaukset maasta, on annettu muodossa ”sinun siemenellesi” (siemen=zera).

Paavali kirjoittaa siitä näin: *Mutta nyt lausuttiin lupaukset Aabrahamille ja hänen siemenelleen. Hän ei sano: "Ja siemenille", ikäänkuin monesta, vaan ikäänkuin yhdestä: "Ja sinun siemenellesi", joka on Kristus.* (Gal. 3:16) Paavali katsoo siis, että tämä lupaus maasta on itse asiassa jo alunpitäenkin annettu Jeesukselle.

Hepr. 1:6

Ja siitä, kun hän jälleen tuo esikoisensa **Israelin/Jeesuksen hallintaan annettuun maahan**, hän sanoo: "Ja kumartakoot häntä kaikki Jumalan enkelit".

Hepr. 2:5

Sillä enkelien alle hän ei alistanut tulevaa **Israelin/Jeesuksen hallintaan annettua maata**, josta me puhumme.

Jeesuksella näyttää lisäksi olevan kahdentasoinen OIKOUMENE/TEBEL. Hänelle on annettu lupaus Israelin maasta, ja samalla Jeesus sanoo, että ”Minulle on annettu kaikki valta taivaassa ja maan päällä” (Matt. 28:18).

SAATANAN OIKOUMENE

Ennen kuin Jeesus lunasti maailman, koko langennut maailma oli laillisesti saatanan hallussa. Esimerkiksi:

Luuk. 4:5-7

Ja perkele vei hänet korkealle vuorelle ja näytti hänelle yhdessä tuokiassa kaikki hallussaan olevan maailman valtakunnat ja sanoi hänelle: "Sinulle minä annan kaiken tämän valtapiirin (kreik. auktoriteetin) ja sen loiston, sillä minun haltuuni se on annettu, ja minä annan sen, kenelle tahdon. Jos sinä siis kumarrut minun eteeni, niin tämä kaikki on oleva sinun."

Tässä näkyy alkukielellä ajatus, että OIKOUMENEEN/TEBELIIN liittyy auktoriteetti. Jae tuo esiin ajatuksen, että ”minulla on auktoriteetti tästä hallitsemastani alueesta, ja jos kumarrat minua, minä annan auktoriteetin koko tästä alueesta sinulle.” Samalla auktoriteetin mukana tulee ”loisto”=kunnia (kreik. doxa, engl. glory).

Baabel näyttää olevan Raamatussa tornin rakentamisesta Ilmestyskirjan Babyloniin asti kuva siitä osasta maailmaa, joka on/pysyy kapinassa Jumalaa vastaan. Tämän keskellä Jeremian kirjassa on kuitenkin mielenkiintoinen poikkeus, joka liittyy etelävaltio Juudan karkotuksen aikaan. Jumala sanoo:

Jer. 27:5-6

Minä olen tehnyt maan sekä ihmiset ja eläimet, jotka maan päällä ovat, suurella voimallani ja ojennetulla käsivarrellani, ja minä annan sen, kenelle hyväksi näen. Ja nyt minä annan kaikki nämä maat Nebukadnessarin, Baabelin kuninkaan, palvelijani, käsiin, ja myöskin metsän eläimet minä annan hänelle, palvelemaan häntä.

Tässä Jumala näyttää asettavan OIKOUMENEN. Hän näkee hyväksi antaa Juudan maan, Edomin, Mooabin, Ammonin, Tyyron ja Siidonin Baabelin kuninkaan hallintaan (Jer. 27:3,12). Tälle OIKOUMENELLE Jumala ilmoittaa myös määräajan:

Jer. 27:7

Ja kaikki kansat palvelevat häntä ja hänen poikaansa ja hänen poikansa poikaa,

kunnes tulee hänenkin maansa aika ja monet kansat ja suuret kuninkaats tekevät hänet palvelijakseen.

Jesajan kirjassa (Jes. 13:11) hepreankielinen Raamattu käyttää Baabelista ilmaisua ”paha tebel” (תְּבֵל רָעָה). Tämä ”paha tebel” näyttää olevan yhä laillisesti saatanan hallinnassa, ”saatanan OIKOUMENE/TEBEL”.

Raamattu käyttää runsaasti tilaa kuvatessaan Baabelin/Babylonin tuomiota ja tuhoa. Siitä puhutaan Vanhasta Testamentista aina Uuden Testamentin Ilmestyskirjaan asti. Myös edellämainittu Jesajan kirjan luku 13 puhuu siitä:

Jes. 13:9-11

Minä koston saatanan hallinnassa olleelle alueelle sen pahuuden ja jumalattomille heidän pahat tekonsa; minä lopetan julkeitten kopeuden ja painan maahan väkivaltaisten ylpeyden.

”Pahan tebelin” ajatus tässä käännöksessä on hukattu. Jos sen haluaa näkyviin, jakeen voisi kääntää tähän tapaan: ”Minä vierailen pahalla tebelillä (saatanan hallinnassa olleella alueella) ja syyllisten väärintekijöiden luona, ja lopetan julkeitten kopeuden ja painan maahan väkivaltaisten ylpeyden.”

Jesajan kirjan seuraavaan lukuun 14 on puolestaan kirjoitettu pitkä pilkkalaulu Baabelin kuninkaasta. Tässä siitä osa:

Jes. 14:12-17

Kuinka olet taivaalta pudonnut, sinä kointähti, aamuruskon poika! Kuinka olet maahan syösty, sinä kansojen kukistaja! Sinä sanoit sydämessäsi: 'Minä nousen taivaaseen, korkeammalle Jumalan tähtiä minä istuimeni korotan ja istun ilmestysvuorelle, pohjimmaiseen Pohjolaan. Minä nousen pilvien kukkuloille, teen itseni Korkeimman vertaiseksi.' Mutta sinut heitettiin alas tuonelaan, pohjimmaiseen hautaan. Jotka sinut näkevät, ne katsovat pitkään, tarkastavat sinua: 'Onko tämä se mies, joka järisytti maan, järkytti valtakunnat, joka teki hallitsemansa alueen erämaaksi ja hävitti sen kaupungit, joka ei päästänyt vankejansa kotiin?'

Ilmestyskirjan luvussa 12 kerrotaan puolestaan kuinka saatana häviää sodan taivaassa ja se heitetään maan päälle.

Ilm. 12:9

Ja suuri lohikäärme, se vanha käärme, jota perkeleeksi ja saatanaksi kutsutaan, koko hallitsemansa alueen villitsijä (kreik. eksyttäjä), heitettiin maan päälle, ja hänen enkelinsä heitettiin hänen kanssansa.

KONSTANTINUS SUUREN OIKOUMENE

Monille kristityille OIKOUMENEA tutumpi on siitä johdettu sana ”ekumenia”. Kristillisen ekumenian juuret juontavat Nikean ensimmäiseen kirkolliskokoukseen vuonna 325. Kirkolliskokouksen oli kutsunut koolle Rooman keisari Konstantinus, joka halusi ottaa kristinuskon valtiolliseen käyttöön ja tehdä siitä imperiuminsa koossa pitävän liiman.

Konstantinus halusi kokouksen olevan ekumeeninen, eli ”koko maailman” käsittävä (15).

Mielenkiintoista on, miksi kokouksen nimeen valittiin juuri OIKOUMENE eikä GE, joka olisi tarkoittanut koko maapalloa. Onko mahdollista, että keisari Konstantinus halusi valitsemalla OIKOUMENEN painottaa sitä, että tämä kirkolliskokous kattaa hänen hallitsemansa alueen?

KYSYMYKSIÄ

OIKOUMENE/TEBEL-sanojen ymmärtäminen hallintaan annettuna maana herättää myös jatkokysymyksiä.

1. Kenen OIKOUMENESTA/TEBELISTÄ ja mistä alueesta puhutaan? Esimerkkejä:

Ilm. 3:10

Koska sinä olet ottanut minun kärsivällisyyteni sanasta vaarin, niin minä myös otan sinusta vaarin ja pelastan sinut koetuksen hetkestä, joka on tuleva yli koko maailman (OIKOUMENE) koettelemaan niitä, jotka maan (GE) päällä asuvat.

Onko OIKOUMENE tässä Israelin hallintaan annettu alue (jolloin Israelia kohtaisi koetus ja se testaisi sitten koko maailman asukkaat)? Vai tarkoittaako OIKOUMENE tässä esimerkiksi saatanan hallinnassa olevaa, Jumalaa vastaan kapinassa olevaa maailmaa?

Myös Luukkaan evankeliumin lopunaikoihin liittyvä OIKOUMENE herättää kysymyksiä:

Luuk. 21:26-28

”Ja ihmiset menehtyvät peljätessään ja odottaessaan sitä, mikä maanpiiriä (OIKOUMENE) kohtaa; sillä taivaitten voimat järkkyvät. Ja silloin he näkevät Ihmisen Pojan tulevan pilvessä suurella voimalla ja kirkkaudella. Mutta kun nämä alkavat tapahtua, niin rohkaiskaa itsenne ja nostakaa päänne, sillä teidän vapautuksenne on lähellä.”

Pelkäävätkö ihmiset tässä sitä, mitä tapahtuu Israelille vai sitä, mitä tapahtuu Baabelille? Vai Rooman imperiumille? Jumalan OIKOUMENEN puolesta tuskin kukaan pelkää.

Entä mitä aluetta puolestaan tarkoittaa Matteuksen evankeliumin OIKOUMENE?

Matt. 24:14

Ja tämä valtakunnan evankeliumi pitää saarnattaman kaikessa maailmassa (OIKOUMENE), todistukseksi kaikille kansoille; ja sitten tulee loppu.

Tarkoittaako tämä OIKOUMENE Jumalan OIKOUMENEA (koko planeettaa), Saatanan OIKOUMENEA (Jumalaa vastaan kapinassa olevaa maailmaa) vai ehkä mahdollisesti Jumalan Israelin hallintaan tarkoittamaa aluetta? Käytännössä vastaus ei varmasti muuta mitään, sillä tämä Israelin haltuun annettu alue näyttää joka tapauksessa olevan se viimeinen paikka joka tulee evankelioitua.

2. Toinen kysymys liittyy OIKOUMENEN/TEBELIN ja auktoriteetin väliseen yhteyteen. Selvää näyttäisi olevan, että jos jotakin aluetta hallitsee, silloin omaa auktoriteetin sen alueen yli. Onko kuitenkin OIKOUMENEN/TEBELIIN liittyen myös niin, että on olemassa jotenkin eritasoisia OIKOUMENEJA/TEBELEITÄ kuten on olemassa eritasoisia auktoriteetteja?

Esimerkiksi Jumala hallitsee suvereenisti koko maailmankaikkeutta, ja silti maailmassa näyttäisi loppuun asti olevan asti ”Baabel”, Jumalaa vastaan kapinassa oleva entiteetti, jonka yli saatanalla on laillinen hallintavalta.

Oma kysymyksensä puolestaan on Israel, jonka hallintaan Jumala on selkeästi antanut tietyn alueen. Käytännössä Israel (puhutaan nykyajasta) ei kuitenkaan ole toistaiseksi ollut valmis ottamaan sitä kokonaan hallintaansa. Sanomattakin on selvää, että tilanne tuon alueen hallintaan liittyen on kaoottinen.

3. Kolmas tässä vaiheessa vastaan tullut kysymys liittyy siihen, kuka hallitsee, mitä aluetta ja miksi. Näyttää siltä, että koska OIKOUMENE/TEBEL liittyy Jumalan järjestykseen, sillä on aina laillinen perustus.

OIKOUMENESTA/TEBELISTÄ puhuttaessa näihin edellä esitettyihin kysymyksiin on siis olemassa vastaukset, ja ne auttavat ymmärtämään mitä Raamattu tahtoo sanoa.

Mielenkiintoinen kohta Raamatussa alueiden hallitsemiseen liittyen on Jeesuksen leiviskä-vertaus. Siinä leiviskänsä hyvin hoitaneet palvelijat näyttävät saavan palkkioksi OIKOUMENEA: '

Hyvä on, sinä hyvä palvelija; koska vähimmässä olet ollut uskollinen, niin saat vallita kymmentä kaupunkia'. (Luuk. 19:17)

Ilmestyskirjassa on myös tähän liittyen mielenkiintoinen kohta, jossa näkyy, että Herra on pidättänyt täyden hallintavaltansa käyttöönottoa: *Ja seitsemäs enkeli puhalsi pasunaan; niin kuului taivaassa suuria ääniä, jotka sanoivat: "Maailman kuninkuus on tullut meidän Herrallemme ja hänen Voidellullensa, ja hän on hallitseva aina ja iankaikkisesti". Ja ne kaksikymmentä neljä vanhinta, jotka istuivat valtaistuimillaan Jumalan edessä, lankesivat kasvoillensa ja kumartaen rukoilivat Jumalaa, sanoen: "Me kiitämme sinua, Herra Jumala, Kaikkivaltias, joka olet ja joka olit, siitä, että olet ottanut suuren voimasi ja ottanut hallituksen."* (Ilm. 11:15-17)

MITÄ HERRA HALUAA TÄLLÄ SANOAA?

Iso kysymys, joka tästä kaikesta nousee, on luonnollisesti se, mitä Herra haluaa tällä sanoa. Ja miksi Hän on nostanut tällaisen asian pöydälle juuri nyt?

Näiden asioiden esilletulossa Herra on johtanut askel askeleelta. Minkäänlaista omaa pyrkimystä tällaisen tekstin kirjoittamiseen ei ole ollut. Olemme vain saaneet ihmetellä tämän asian äärellä.

Meillä on vahvasti sellainen olo, että Herra on tuonut tämän asian valoon siksi, että Hän haluaa puhua seurakunnalleen jotakin, mitä emme olisi voineet tavoittaa ilman tätä. Avartakoon Herra sydämemme tavoittamaan, mitä Hänen Henkensä tahtoo meille puhua.

Lähteet

1. <https://biblehub.com/greek/3625.htm>
2. <http://www.biblegeopolitics.com>
3. <https://en.wiktionary.org/wiki/Οικέω>
4. <http://www.biblegeopolitics.com/articles/the-oikumene-area>
5. <https://theopolisinstitute.com>
6. https://theopolisinstitute.com/leithart_post/the-oikoumene-in-the-nt/
7. <https://biblebento.com/dictionary/H8398.html>
8. <https://en.wiktionary.org/wiki/ᾠσεβέω>
9. <https://classic.net.bible.org/bible.php> Bibliography; TDNT, VII, pp. 75-85. R. H. A.
10. <https://hebrewcollege.edu/wp-content/uploads/2018/10/BDB.pdf>
11. <https://he.wiktionary.org/wiki/תביל>
12. <https://fi.wikipedia.org/wiki/Maanpiiri>
13. Geus, Klaus: Oikoumene/Orbis Terrarum
<https://oxfordre.com/classics/classics/abstract/10.1093/acrefore/9780199381135.01.0001/acrefore-9780199381135-e-8008?rkey=pRKs0O&result=2>
14. <https://en.wikipedia.org/wiki/Vulgate>
15. https://fi.wikipedia.org/wiki/Konstantinus_Suuri

Liitteet

LIITE 1

OIKOUMENE SEPTUAGINTASSA

Septuaginta käyttää OIKOUMENE -sanaa yhteensä 42 kertaa. OIKOUMENEN suomennokset lihavoitu.

2 Moos. 16:35

35 Ja israelilaiset söivät mannaa neljäkymmentä vuotta, kunnes he tulivat **asuttuun maahan**; he söivät mannaa siihen asti, kunnes tulivat Kanaanin maan rajalle.

2. Sam. 22:16

Silloin meren syvyudet tulivat näkyviin, **maanpiirin** perustukset paljastuivat Herran nuhtelusta, hänen vihansa hengen puuskauksesta.

Est. 3:13 (epäselvä)

13 Ja juoksijain mukana lähetettiin kaikkiin kuninkaan **maakuntiin** kirjeet, että oli hävitettävä, tapettava ja tuhottava kaikki juutalaiset, nuoret ja vanhat, lapset ja vaimot, samana päivänä, kahdennentoista kuun, se on adar-kuun, kolmantenatoista päivänä, ja että oli ryöstettävä, mitä heiltä oli saatavana saalista.

Ps. 9:9

Hän tuomitsee **maanpiirin** vanhurskaasti, vallitsee kansoja oikeuden mukaan.

Ps. 18:16

Silloin vetten syvyudet tulivat näkyviin, ja **maanpiirin** perustukset paljastuivat sinun nuhtelustasi, Herra, sinun vihasi hengen puuskauksesta.

Ps. 19:5

Niiden mittanuora ulottuu yli kaiken maan ja niiden sanat **maanpiirin** ääriin. Auringolle hän on tehnyt niihin majan.

Ps. 24:1

Daavidin virsi. Herran on maa ja kaikki, mitä siinä on, **maanpiiri** ja ne, jotka siinä asuvat.

Ps. 33:8

Peljätköön Herraa kaikki maa, hänen edesssä vaviskoot kaikki **maanpiirin** asukkaat.

Ps 49:2

Kuulkaa tämä, kaikki kansat, ottakaa korviinne, **maailman** asukkaat kaikki,

Ps 50:12

Jos minä isoaisin, en minä sitä sinulle sanoisi; sillä minun on **maanpiiri** ja kaikki, mitä siinä on.

Ps.72:8

Hallitkoon hän merestä mereen ja Euftrat-virrasta **maan** ääriin saakka.

Ps. 77:19

Sinun pauhinasi ääni vyöryi, salamat valaisivat **maan piirin**, maa vapisi ja järkkyyi.

Ps. 89:12

Sinun ovat taivaat, sinun on myös maa; **maanpiirin** täysinensä sinä olet perustanut.

Ps. 90:2

Ennenkuin vuoret syntyivät ja sinä loit maan ja **maanpiirin**, iankaikkisesta iankaikkiseen olet sinä, Jumala.

Ps. 93:1

Herra on kuningas. Hän on pukeutut itsensä korkeudella. Herra on pukeutunut, vyöttäytynyt voimaan. Niin pysyy **maanpiiri** lujana, se ei horju.

Ps. 96:10

Sanokaa pakanain seassa: "Herra on kuningas". Niin pysyy **maanpiiri** lujana, se ei horju. Hän tuomitsee kansat oikeuden mukaan.

Ps. 96:13

Herran edessä, sillä hän tulee, sillä hän tulee tuomitsemaan maata: hän tuomitsee **maanpiirin** vanhurskaudessa ja kansat uskollisuudessa.

Ps. 97:4

Hänen salamansa valaisevat **maanpiirin**; maa näkee sen ja vapisee.

Ps. 98:7

Pauhatkoon meri ja kaikki, mitä siinä on, **maanpiiri** ja ne, jotka siinä asuvat.

Ps. 98:9

Herran edessä; sillä hän tulee tuomitsemaan maata. Hän tuomitsee **maanpiirin** vanhurskaasti ja kansat oikeuden mukaan.

Sananl. 8:31

leikitsin hänen **maanpiirinsä** päällä, ja ihastukseni olivat ihmislapsen.

Jes. 10:14 epäselvä: kreikaksi alkaa **καὶ τὴν οἰκουμένην**

Minun käteni tavoitti kansojen rikkaudet niinkuin linnun pesän; ja niinkuin hyljätyt munat kootaan, niin minä olen koonnut kaikki maat, eikä ketään ollut, joka olisi siipeä räpyttänyt tai nokkaa avannut ja piipittänyt.

Jes. 10:23

Sillä hävityksen ja tuomiopäätöksen panee Herra, Herra Sebaot, toimeen kaikessa **maassa**.

Jes. 13:5

He tulevat kaukaisesta maasta, taivaan ääristä, Herra ja hänen vihansa aseet, hävittämään kaiken **maan**.

Jes. 13:9

Katso, Herran päivä tulee, tulee armottomana, tulee kiivaus ja vihan hehku, tekemään autioksi **maan** ja hävittämään siitä sen syntiset.

Jes. 13:11

Minä koston **maanpiirille** sen pahuuden ja jumalattomille heidän pahat tekonsa; minä lopetan julkeitten kopeuden ja painan maahan väkivaltaisten ylpeyden.

Jes. 14:17

joka teki **maanpiirin** erämaaksi ja hävitti sen kaupungit, joka ei päästänyt vankejansa kotiin?'

Jes. 14:26

Tämä on päätös, päätetty kaikesta **maasta**, tämä on käsi, ojennettu kaikkien kansojen yli.

Jes. 23:17

Ja seitsemänkymmenen vuoden kuluttua Herra katsoo Tyyron puoleen, ja se pääsee jälleen portonpalkoilleen ja tekee huorin kaikkien maan valtakuntain kanssa, mitä **maan** päällä on.

Jes. 24:1

Katso, Herra tekee **maan** tyhjäksi ja autioksi, mullistaa sen muodon ja hajottaa sen asukkaat.

Jes. 24:4

Maa murehtii ja lakastuu, **maanpiiri** näännyy ja lakastuu; kansan ylhäiset maassa näännyvät.

Jes. 27:6

Tulevina aikoina juurtuu Jaakob, Israel kukkii ja kukoistaa ja täyttää **maanpiirin** hedelmällensä.

Jes. 34:1

Astukaa esiin, te kansat, ja kuulkaa; te kansakunnat, tarkatkaa. Kuulkoon maa ja kaikki, mitä siinä on, **maanpiiri** ja kaikki, mikä siitä kasvaa.

Jes. 37:16

"Herra Sebaot, Israelin Jumala, jonka valtaistuinta kerubit kannattavat, sinä yksin olet **maan** kaikkien valtakuntain Jumala; sinä olet tehnyt taivaan ja maan

Jes. 37:18

Se on totta, Herra, että Assurin kuninkaat ovat hävittäneet kaikki **maat** ja omankin maansa.

Jes. 62:4

Ei sinua enää sanota "hyljätyksi", eikä sinun maatasi enää sanota "autioksi"; vaan sinua kutsutaan "minun rakkaakseni" ja sinun maatasi "aviovaimoksi", sillä Herra rakastaa sinua, ja sinun **maasi** otetaan avioksi.

Jer. 10:12

Hän on tehnyt maan voimallansa, vahvistanut **maanpiirin** viisaudellansa ja levittänyt taivaat taidollansa.

Jer. 51:15

Hän on tehnyt maan voimallansa, vahvistanut **maanpiirin** viisaudellansa ja levittänyt taivaat taidollansa.

Valit. 4:12

Eivät olisi uskoneet maan kuninkaat, ei **maanpiirin** asukkaista kenkään, että vihollinen ja vainomies hyökkää sisään Jerusalemin porteista.

Dan. 2:38 epäselvä, kreikaksi alkaa ἐν πάση τῇ **οἰκουμένην**

ja jonka käteen hän on antanut ihmiset, missä ikinä heitä asuu, ja kedon eläimet ja taivaan linnut, asettaen sinut kaikkien niiden valtiaaksi: sinä olet se kultainen pää.

Dan. 3:2 epäselvä, kreikaksi alkaa καὶ Ναβουχοδοноσορ βασιλεὺς βασιλέων καὶ κυριέων τῆς **οἰκουμένης** ὅλης ἀπέστειλεν ...

Ja kuningas Nebukadnessar lähetti kokoamaan satraapit, maaherrat, käskynhaltijat, neuvonantajat, aarteiden hoitajat, lainoppineet, tuomarit ja kaikki muut maakuntain virkamiehet, että he tulisivat sen kuvapatsaan vihkiäisiin, jonka kuningas Nebukadnessar oli pystyttänyt.

Dan 3:45 epäselvä (jao puuttuu kokonaan suomalaisesta Raamatusta)

γνώτωσαν ὅτι σὺ εἶ ὁ μόνος κύριος ὁ θεὸς καὶ ἔνδοξος ἐφ' ὅλην τὴν **οἰκουμένην**

LIITE 2

JUURIVERBI YABAL RAAMATUSSA

”Yabal” -verbi on eri muodoissaan Raamatussa yhteensä 18 kertaa.

Job 10:19

Niin minä olisin, niinkuin minua ei olisi ollutkaan; minut olisi **kannettu** äidin kohdusta hautaan.

Job 21:30

että paha säästetään onnettomuuden päivältä, vihan päivältä hänet **saatetaan** suojaan.

Job 21:32

Hänet **saatetaan** kalmistoon, ja hänen hautakumpuansa vaalitaan.

Ps 45:15

Kirjailuissa vaatteissa hänet **saatetaan** kuninkaan tykö. Neitsyet seuraavat häntä, hänen ystävättärensä tuodaan sinun tykösi.

Ps 45:16

Ilolla ja riemulla heitä **saatetaan**, he astuvat kuninkaan palatsiin.

Ps 60:11 (60:9 hepr?)

Kuka **vie** minut varustettuun kaupunkiin? Kuka saattaa minut Edomiin?

Ps 68:30

Sinun tempelisi tähden, joka kohoo Jerusalemissa, kuninkaat **tuovat** sinulle lahjoja.

Ps 76:12

Tehkää lupauksia ja täyttäkää ne Herralle, Jumalallenne. Kaikki hänen ympärillään asuvaset **tuokoot** lahjoja Peljättävälle,

Ps 108:11

Kuka **vie** minut varustettuun kaupunkiin? Kuka saattaa minut Edomiin?

Jes 18:7

Siihen aikaan varteva ja kiiltävä-ihoinen kansa, lähellä ja kaukana peljätty kansa, väkevä sortajakansa, jonka maata joet halkovat, **tuodaan** lahjaksi Herralle Sebaotille siihen paikkaan, missä asuu Herran Sebaotin nimi: Siionin vuorelle.

Jes 23:7

Onko tämä teidän remuava kaupunkinne, jonka alku on hamasta muinaisajasta, jonka jalat **kuljettivat** sen kauas muukalaisena asumaan?

Jes 53:7

Häntä piinattiin, ja hän alistui siihen eikä suutansa avannut; niinkuin karitsa, joka teuraaksi **viedään**, niinkuin lammas, joka on ääneti keritsijänsä edessä, niin ei hän suutansa avannut.

Jes 55:12

Sillä iloiten te lähdette, ja rauhassa teitä **saatetaan**; vuoret ja kukkulat puhkeavat riemuun teidän edessänne, ja kaikki kedon puut paukuttavat käsiänsä.

Jer 11:19

Ja minä olin kuin kesy karitsa, joka **viedään** teurastettavaksi, enkä tiennyt heidän pitäneen neuvoa minua vastaan: "Tuhotkaamme puu hedelminensä, hävittäkäämme hänet elävien maasta, niin ettei hänen nimeänsä enää muisteta".

Jer 31:9

Itkien he tulevat, ja minä **johdatan** heitä, kun he kulkevat rukoillen. Minä vien heidät vesipuroille, tasaista tietä, jolla he eivät kompastu. Sillä minä olen Israelin isä, ja Efraim on minun esikoiseni.

Hoosea 10:6

Se itsekin **viedään** Assuriin lahjaksi sotaisalle kuninkaalle. Häpeän saa Efraim, ja häpeään joutuu Israel neuvonpiteistänsä,

Hoosea 12:2 (Hepr Hoosea 12:1?)

Efraim tavoittelee tuulta, ajaa takaa itätuulta ja kartuttaa kaiken aikaa valhetta ja hävitystä; tehdään liittoja Assurin kanssa, ja **viedään** öljyä Egyptiin.

Sef 3:10

Tuolta puolen Etiopian virtain **tuovat** minun rukoilijani-tytär, minun hajoitettu joukkoni-minulle ruokauhreja.

LIITE 3

ORBIS VULGATASSA

Suluissa on mainittu mikäli jakeessa on hepreaksi käytetty sanaa TEBEL tai kreikaksi OIKOUMENE. Vulgata käyttää psalmeissa eri numerointia. Suluissa on suomalaisen raamatunkäännöksen numerointi.

VANHA TESTAMENTTI

2. Sam. 22:16 (TEBEL, OIKOUMENE)

et apparuerunt effusiones maris et revelata sunt fundamenta **orbis** ab increpatione Domini ab inspiratione spiritus furoris eius

Job 37:12 (TEBEL)

quae lustrant per circuitum quocumque eas voluntas gubernantis duxerit ad omne quod praeceperit illis super faciem **orbis terrarum**

Ps. 17:16 (18:16) (TEBEL, OIKOUMENE)

et apparuerunt fontes aquarum et revelata sunt fundamenta **orbis terrarum** ab increpatione tua Domine ab inspiratione spiritus irae tuae

Ps. 18:5 (19:5) (TEBEL, OIKOUMENE)

in omnem terram exivit sonus eorum et in fines **orbis terrae** verba eorum

Ps. 23:1 (24:1) (TEBEL, OIKOUMENE)

psalmus David prima sabbati Domini est terra et plenitudo eius **orbis terrarum** et universi qui habitant in eo

Ps. 32:8 (33:8) (TEBEL, OIKOUMENE)

timeat Dominum omnis terra ipsum formident universi habitatores **orbis**

Ps. 49:12 (50:12) (TEBEL, OIKOUMENE)

si esuriero non dicam tibi meus est enim **orbis terrae** et plenitudo eius

Ps. 71:8 (72:8)

et dominabitur a mari usque ad mare et a flumine usque ad terminos **orbis terrarum**

(Hallitkoon hän merestä mereen ja Eufrat-virrasta maan ääriin saakka.)

Ps. 89:2 (90:2) (TEBEL, OIKOUMENE)

priusquam montes fierent et formaretur terra et **orbis** a saeculo usque in saeculum
tu es Deus

Ps. 97:7 (98:7) (TEBEL, OIKOUMENE)

moveatur mare et plenitudo eius **orbis terrarum** et qui habitant in eo

Sananl. 8:26 (TEBEL)

adhuc terram non fecerat et flumina et cardines **orbis terrae**

Jes. 13:11 (TEBEL, OIKOUMENE)

et visitabo super **orbis** mala et contra impios iniquitatem eorum et quiescere
faciam superbiam infidelium et arrogantiam fortium humiliabo

Jes. 14:21 (TEBEL)

praeparate filios eius occisioni in iniquitate patrum eorum non consurgent nec
hereditabunt terram neque implebunt faciem **orbis** civitatum

Jes. 18:3 (TEBEL)

omnes habitatores **orbis** qui moramini in terra cum elevatum fuerit signum in
montibus videbitis et clangorem tubae audietis

Jes. 24:4 (TEBEL, OIKOUMENE)

luxit et defluxit terra et infirmata est defluxit **orbis** infirmata est altitudo populi
terrae

Jes. 26:9 (TEBEL)

anima mea desideravit te in nocte sed et spiritu meo in praecordiis meis de mane
vigilabo ad te cum feceris iudicia tua in terra iustitiam discent habitatores **orbis**

Jes. 27:6 (TEBEL, OIKOUMENE)

qui egrediuntur impetu ad Iacob florebit et germinabit Israhel et implebunt faciem
orbis semine

Jes. 34:1 (TEBEL, OIKOUMENE)

accedite gentes et audite et populi attendite audiat terra et plenitudo eius **orbis** et
omne germen eius

Valit. 4:12 (TEBEL, OIKOUMENE)

LAMED non crediderunt reges terrae et universi habitatores **orbis** quoniam
ingrederetur hostis et inimicus per portas Hierusalem

Nah. 1:5 (TEBEL)

montes commoti sunt ab eo et colles adsolati sunt et contremuit terra a facie eius et **orbis** et omnes habitantes in eo

UUSI TESTAMENTTI

Luuk. 2:1 (OIKOUMENE)

factum est autem in diebus illis exiit edictum a Caesare Augusto ut describeretur universus **orbis**

Luuk. 4:5 (OIKOUMENE)

et duxit illum diabolus et ostendit illi omnia regna **orbis** terrae in momento temporis

Ap. t. 19:27 (OIKOUMENE)

non solum autem haec periclitabitur nobis pars in redargutionem venire sed et magnae deae Dianae templum in nihilum reputabitur sed et destrui incipiet maiestas eius quam tota Asia et **orbis** colit

Room. 10:18 (OIKOUMENE)

sed dico numquid non audierunt et quidem in omnem terram exiit sonus eorum et in fines **orbis terrae** verba eorum